

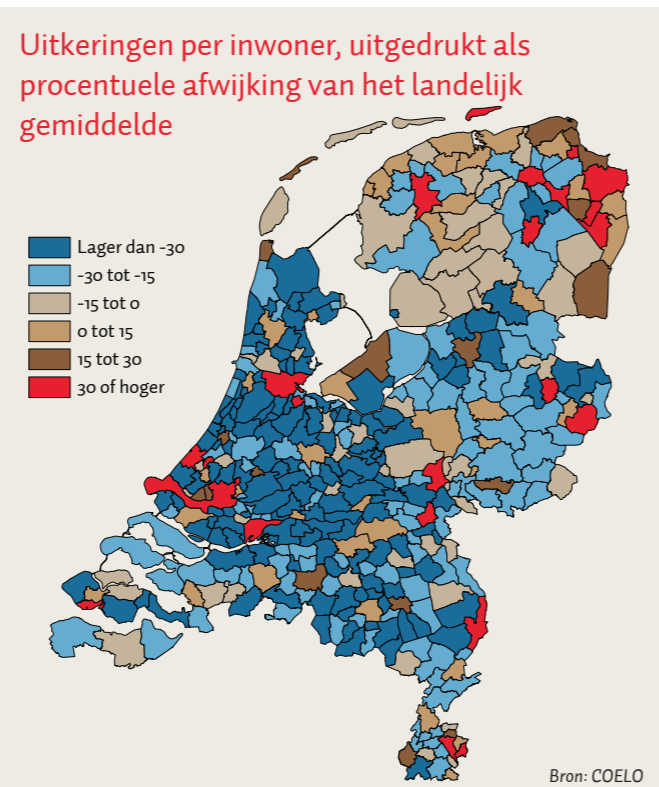

Recordaantal uitkeringen naar slechts één gemeente

OPENBARE FINANCIËN

Gemeenten ontvangen in 2016 in totaal 74 verschillende uitkeringen van het Rijk. Dit zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering en integratie-uitkering Sociaal Domein. Uniek is dat er dit jaar maar liefst 18 uitkeringen (24 procent) zijn die door slechts één gemeente ontvangen worden. Voorbeelden hiervan zijn de decentralisatie-uitkeringen Leeuwarden Culturele Hoofdstad en Business Marathon Smart Mobility Utrecht. Ter vergelijking: in 2013 waren er 4 uitkeringen die door één gemeente ontvangen werden en in 2010 was er geen enkele gemeente die een uitkering ontving die niet ook aan een andere gemeente werd uitgekeerd. Daarentegen komen 7 uitkeringen dit jaar bij alle 390 gemeenten terecht.

In totaal wordt er ruim 33,5 miljard euro verdeeld, ruim een half miljard meer dan vorig jaar. Gemiddeld ontvangen gemeenten per inwoner 1.974 euro aan rijksuitkeringen. Bloemendaal, Midden-Delfland en Blaricum zijn de enige gemeenten die minder dan 1.000 euro per inwoner ontvangen (respectievelijk 949, 981 en 995 euro). Heerlen ontvangt, met 3.499 euro per inwoner, het meest; dat is ruim 77 procent boven het landelijk gemiddelde. De kaart laat zien welke bedragen gemeenten ontvangen als alle uitkeringen bij elkaar worden opgeteld, uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijk gemiddelde per inwoner. Grote en middelgrote steden en perifere regio's in het noorden ontvangen het meest. Dit komt doordat deze gemeenten worden verondersteld hogere kosten te maken door bijvoorbeeld een zwakke sociale structuur of een sterke centrumfunctie. ■ **KLAAS KWAKKEL** (COELO EN RUG)

Onzichtbare werkloosheid mbo-BOL-gediplomeerden

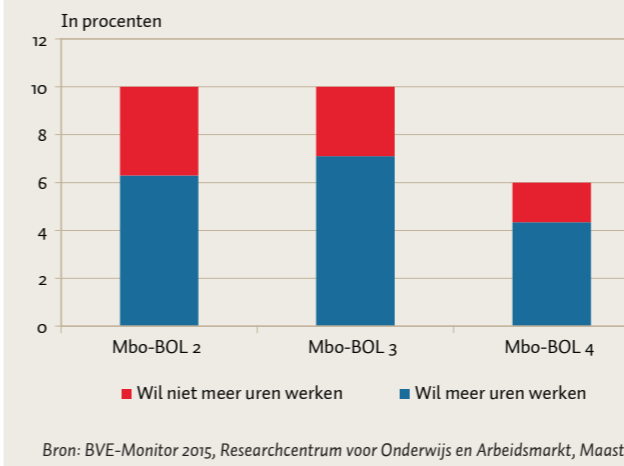
ARBEIDSMARKT

Met ingang van 2015 heeft het CBS besloten om zijn nationale statistieken te gaan baseren op een nieuwe definitie van de beroepsbevolking die is opgesteld volgens de richtlijnen van de International Labour Organization (ILO). Het belangrijkste verschil met de oude 'nationale' definitie die het CBS tot 2014 hanteerde is het urencriterium. Terwijl in de oude definitie personen tot de werkzame

beroepsbevolking gerekend werden die minimaal 12 uur per week werkzaam waren, geldt bij de nieuwe definitie dat iemand al tot de werkzame beroepsbevolking gerekend wordt indien hij of zij 1 uur per week betaald werk verricht. Op basis van de BVE-Monitor (het jaarlijkse grootschalige onderzoek onder de gediplomeerden van het mbo) kan vastgesteld worden in welke mate de groep werkenden met een kleine deeltijd baan (1 tot 11 uur per week werkzaam) als onzichtbaar werkloos getypeerd dient te worden.

Voor alle drie groepen van gediplomeerden geldt dat het merendeel daarvan meer uren wil werken en daarmee onvrijwillig in een kleine deeltijd baan werkzaam is. Onder de oude 'nationale' definitie werd deze groep jongeren als werkloos getypeerd in de statistieken. Onder de nieuwe 'internationale' definitie behoren ze tot de werkzame beroepsbevolking en lopen deze jongeren dus gevaar om voor beleidsmakers onzichtbaar te zijn. Dit is des te meer riskant omdat eerder onderzoek heeft laten zien dat deze groep een zwakke positie inneemt als het gaat om de kwaliteit van het gevonden werk en omdat het vaak om kwetsbare jongeren gaat die het onderwijs onvrijwillig hebben verlaten (bijvoorbeeld omdat de kosten voor een vervolgopleiding te hoog zijn, ze een inkomen nodig hadden of niet wisten welke vervolgopleiding voor hen geschikt was). Het is dan ook uitermate belangrijk om in toekomstige discussies, bijvoorbeeld in het kader van macrodoelmatigheid van het onderwijs, of meer specifiek de arbeidsmarktrelevantie van opleidingen, de groep met kleine deeltijd banen een speciale status te geven en ze niet op de grote hoop van werkzame jongeren te plaatsen. ■ **CHRISTOPH MENG** (ROA)

Mbo-BOL-gediplomeerden die 1 tot 11 uur per week werkzaam zijn

Institutionele beleggers investeren minder in securitisaties

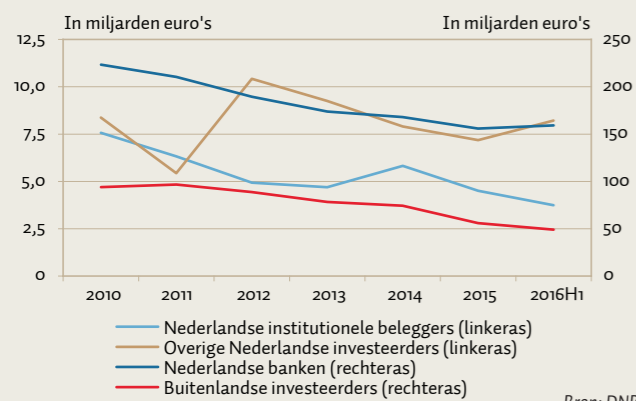
MONETAIRE ZAKEN

Securitisaties zijn leningen aan huishoudens en bedrijven die worden gebundeld en als verhandelbare effecten worden verpakt via speciale vehikels. In Nederland zijn securitisaties vooral voor banken een financieringsbron voor woninghypotheken. Vanaf 2000 nam de groei van securitisaties sterk toe. Na het begin van de kredietcrisis (medio 2007) werden securitisaties echter niet of nauwelijks aan andere – externe – beleggers verkocht vanwege het aangetaste vertrouwen in deze producten. Securitisaties die veel minder kredietwaardige leningen bevatten, werden immers gezien als een van de oor-

zaken van de crisis. Banken die securitiseerden hielden deze gestructureerde effecten daarom meestal zelf, met name voor eventueel gebruik als onderpand voor het verkrijgen van leningen van centrale banken. Na 2009 toonden externe beleggers weer interesse in securitisaties, maar worden er nog steeds minder uitgegeven dan voorheen. Oorzaken zijn de andere ruime financieringsmogelijkheden, de geringe financieringsbehoefte door de lagere kredietgroei, de herstructurering van bankbalansen en relatief ongunstige toezichtseisen voor beleggers. Daarnaast zijn pensioenfondsen en verzekeraars meer direct in hypotheekleningen gaan investeren vanwege het hogere rendement daarop.

Door de afloop van bestaande programma's is het uitstaande bedrag aan extern geplaatste securitisaties sinds 2010 gehalveerd van 108 miljard euro tot 52 miljard euro eind juni 2016. Eind juni 2016 was het bezit van Nederlandse verzekeraars, pensioenfondsen en beleggingsfondsen tezamen afgenomen tot 3,7 miljard euro (grafiek). Nederlandse banken bezitten door de zelfgehouden securitisaties met 159,3 miljard euro bijna driekwart van de Nederlandse securitisaties. Overige instellingen in Nederland houden 8,2 miljard euro aan. Hierbij gaat het hoofdzakelijk om zelfgehouden securitisaties van (buitenlandse en binnenlandse) banken die in handen zijn van Nederlandse dochtermaatschappijen. Het bezit van buitenlandse beleggers, tot slot, is onder invloed van de aflopende securitisaties de afgelopen jaren met de helft afgenomen tot naar schatting 49 miljard euro. ■ **ERIC KLAAIJSEN** (DNB)

Investeerders in Nederlandse securitisaties

Duurzame groei in de eurozone

OPENBARE FINANCIËN

De eurozone laat sinds midden 2013 een gestaag economisch herstel zien. Na een recessie in 2009 en herstel in 2010 en 2011 volgde in 2012 een tweede dip die midden 2013 overkomen werd. Een blik op de onderliggende componenten van de economie laat zien dat het herstel sinds 2013 heel anders is dan dat van 2010/2011. Zoals elke econoom in zijn eerste tekstboek macro-economie leert, kan groei opgesplitst worden in de componenten private consumptie, inves-

teringen, overheidsconsumptie, netto-export en verandering in voorraden.

De groei in 2010 en 2011 was vooral toe te schrijven aan de netto-export en een toename in voorraden, waarbij de laatste over het algemeen sterk fluctueert. Een tijdelijke groei in binnenlandse consumptie en investeringen zette niet door. Een toename van de export vormde een buffer tijdens de tweede recessie in 2012, die dan ook een stuk milder was dan in 2009. De groei vanaf 2013 wordt meer binnenlands bepaald, want het grootste deel van de groei wordt veroorzaakt door toenemende private consumptie en investeringen. De export neemt nog steeds toe maar wordt de laatste drie kwartalen licht overtroffen door steeds meer import, wat de steeds grotere binnenlandse vraag illustreert. De toename in investeringen komt met name doordat niet-financiële bedrijven meer zijn gaan investeren en in mindere mate door de toegenomen investeringen van huishoudens. De verandering in investeringen van overheden en financiële instellingen schommelt rond de nul procent. De toename van private consumptie gaat hand in hand met een even sterke toename in koopkracht en is daarmee duurzaam. Kortom, de eurozone groeit weer duurzaam en op eigen kracht.

■ **MAARTEN POSTMA EN COEN TER WAL** (MINISTERIE VAN FINANCIËN)

Compositie jaar-op-jaar groei eurozone

